

11- بخشنامه شماره 162253/95 مورخ 23/05/1395؛ ابلاغ ترجمه سند اصول 23 گانه ارایه شده در "رهنمود مدیریت ریسک نقدینگی برای مؤسسات ارایه‌دهنده خدمات مالی اسلامی"	موضوع
۹۵۱۶۲۲۵۳ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران دقق اقتصاد مقاومتی اقدام و عمل جهت اطلاع مدیران عامل محترم بانکهای دولتی غیر دولتی شرکت دولتی پست بانک مؤسسات اعتباری غیر بانکی بانک مشترک ایران - ونزوئلا و بانک بین المللی کیش ارسال میشود. با سلام احتراما همان گونه که استحضار دارند یکی از مهمترین ریسکهای فراروی بانکها و مؤسسات سپرده پذیر ریسک نقدینگی است که ناشی از عدم تطابق زمانی داراییها و بدهیهای آنها میباشد. این موضوع از آن چنان اهمیتی برخوردار است که میتواند بانکها را تا استانه توقف و حتی ورشکستگی پیش برد لذا ضرورت دارد بانکها و مؤسسات اعتباری برای برخورداری از توان و ظرفیت مناسب نقدینگی جهت ایفای مؤثر نقش واسطه گری وجوه از سازوکار مناسب مدیریت ریسک نقدینگی برخوردار باشند به نحوی که علاوه بر انجام فعالیتهای عادی دارای توان کافی جهت رفع مشکلات نقدینگی و گذر از شرایط حساس و بحرانی احتمالی باشند تجربه بحران جهانی اخیر نیز نشان داد که برخی بانکها با وجود سرمایه کافی با مشکلاتی روبرو شده اند که عمدتا ناشی از عدم مدیریت مناسب نقدینگی بوده و در واقع برخی از مشکلات پدید آمده برای آنها ناشی از کاستی در اصول اساسی مدیریت ریسک نقدینگی بوده است. مستحضرنند که مدیریت نقدینگی به معنی توانایی بانکها و مؤسسات اعتباری برای ایفای تعهدات کوتاه مدت مالی و سرمایه گذارهای بلند مدت آنها در طول زمان بوده و در مقاطع زمانی مختلف روزانه هفتگی، ماهانه و ... صورت می پذیرد بانکها و مؤسسات اعتباری به منظور ایفای تعهدات خود از قبیل اعطای تسهیلات بازپرداخت سپرده ها و همچنین افزایش داراییها نیاز به نقدینگی دارند بنابراین نگهداری مقادیر ناکافی نقدینگی آنها را با ریسک با خطر عدم توانایی در ایفای تعهدات و در نتیجه ورشکستگی احتمال محقق نشدن پیش بینی های آینده مواجهه میسازد. از طرفی نگهداری مقادیر بیش از حد نقدینگی نیز نوع خاصی از تخصیص ناکارآمد منابع است که باعث کاهش نرخ سودآوری بانکها و مؤسسات اعتباری و کاهش سود پرداختی به سپرده ها و در نتیجه از دست دادن بازار می شود. با توجه به علل پیدایش ریسک نقدینگی که همانا خروج سپرده ها قابلیت پایین تبدیل داراییهای غیر نقد به نقد، حجم سرمایه گذارها و شکاف زمانی داراییها و بدهیها میباشد متداول ترین روشهای اندازه گیری ریسک نقدینگی در بانک ها و مؤسسات اعتباری در تعیین منابع و مصارف نقدینگی را باید محاسبه نسبت های ترانزنامه تهران - بلوار میرداماد - پلاک ۱۹۸، تلفن : ۲۹۹۵۱ که پستی : ۳۱۱۱-۱۵۴۱۶، فاکس : ۶۶۷۳۵۶۷۴، بات اینترنتی : www.cbi.ir بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران شاخص نقدینگی، محاسبه شکاف تأمین مالی و تخمین وجه نقد لازم برای تأمین آن و اندازه گیری ارزش فعلی خالص ترانزنامه دانست مدیریت ریسک در ترانزنامه تابعی از مدیریت دارایی و بدهی است. لذا، مهمترین اقدام در مدیریت داراییها و بدهیها تخصیص منابع تجهیز شده بانکها و مؤسسات اعتباری به دارایی های درآمدزا به نحوی که ریسک عدم بازپرداخت به حداقل کاهش یافته و ریسک نقدینگی ناشی از خروج سپرده ها حداقل گردد. می باشد. با عنایت به اهمیت مدیریت ریسک نقدینگی در مؤسسات اعتباری و به منظور کمک به ارتقای دانش مدیریت ریسک نقدینگی در شبکه بانکی کشور ترجمه سند اصول ۲۳ گانه ارایه شده در رهنمود مدیریت ریسک نقدینگی برای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی به استثنای مؤسسات بیمه اسلامی (تکافل) و طرح های سرمایه گذاری جمعی اسلامی مارس (۲۰۱۲) که توسط هیات خدمات مالی اسلامی (IFSB) در مارس ۲۰۱۲ تهیه شده در دستور کار قرار گرفت که به پیوست نسخه ای از آن جهت استحضار تقدیم است. در پایان ضمن اعلام این که ترجمه سند مزبور در پایگاه اطلاع رسانی بانک مرکزی زیر بخش نظارت بانکی در دسترس است خواهشمند است دستور فرمایند سند پیوست جهت مطالعه و هرگونه بهره برداری در اختیار واحدهای ذیربط قرار گرفته و در صورت وجود هرگونه نظر و پیشنهاد اصلاحی و تکمیلی این بانک را از نظرات خود بهره مند فرمایند. ۲۹۳۱۵۷۸ مدیریت کل مقررات مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی اداره مطالعات و مقررات بانکی عبدالمهدی ارجمند نژاد	

تهران بلوار میرداماد - پلاک ۱۸، تلفن : ۲۹۹۵۱
 که پستی : ۳۱-۱۵۴۹۶، فاکس : ۶۷۲۵۶۷۶ عربات اینترنتی : www.cbi.ir
 رهنمود مدیریت ریسک نقدینگی برای مؤسسات
 ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی
 به استثنای مؤسسات بیمه اسلامی (تکافل و طرح های سرمایه گذاری جمعی اسلامی
 مارس ۲۰۱۲

گروه مترجمین: شیوا شهام دکتر حسین صدقی محمد خدایاری

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بلوار میرداماد شماره ۱۹۸ تلفن: ۲۹۹۵۱ (۹۸۳۱)
 www.chi.ir وب سایت

بانک مرکزی جمهوری اسلامی

باسمه تعالی

بخش اول پیشینه و مقدمه

۱-۱ پیشینه و اهداف

۱ به دلیل اهمیت چهار چوب مناسب مدیریت ریسک نقدینگی برای هر مؤسسه ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی که از کار کرد مؤثر برخوردار میباشد این موضوع در برخی از انتشارات قبلی و اقدامات اولیه هیأت خدمات مالی اسلامی مورد بررسی قرار گرفته است. به علت محدودیتهای متعدد در اجرای مدیریت ریسک نقدینگی توسط مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی در کشورهای مختلف مدیریت ریسک نقدینگی غالباً به عنوان بخش چالشی عملیات آنها به حساب میآید این چالشها می تواند در تمامی سطوح و لایه های چهارچوب مدیریت ریسک نقدینگی اعم از سطح مؤسسه بین بانکی و بانک مرکزی وجود داشته باشد. بر همین اساس نحوه مدیریت برون مرزی ریسک نقدینگی توسط این مؤسسات مبهم و غیر شفاف میباشد.

بحرانهای مالی جهانی که منجر به طیف گسترده ای از بحرانهای اقتصادی گردیده اند. تعداد زیادی از مؤسسات مالی کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه را تحت تأثیر قرارداده است. علیرغم این که مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی به طور گسترده ای از اثرات اولیه بحرانهای مالی به دلیل ممنوعیت سرمایه گذاری در محصولات مالی شدیداً اهر می شده مبتنی بر بدهی و سرمایه گذاری بلند مدت مبتنی بر ربا به دور این مقالات عبارتند از:

FSB-1 رهنمود مدیریت ریسک منتشر شده در ماه دسامبر ۲۰۰۵؛

- IFSB-IRTI-HD : توسعه صنعت خدمات مالی اسلامی راهبرد و چهارچوب ده ساله منتشر شده در ماه مه سال ۱۴۰۷
 یادداشت فنی شماره یک مباحثی در تقویت مدیریت ریسک نقدینگی مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی توسعه

بازارهای پول اسلامی منتشر شده در ماه مارس ۲۰۰۸ و

- IFSB-IRTI-IDB: گزارش تامین مالی اسلامی و ثبات مالی جهانی منتشر شده در آوریل ۲۰۱۰ برای جزییات بیشتر به بخش 1-1 رجوع شود.

از بین سایر اقدامات اصلی ترین اینکار توسط شورای عالی سیاست گذاری هیات خدمات مالی اسلامی استقرار کارگروه

ویژه مدیریت ریسک نقدینگی در ماه مارس ۲۰۰۹ است که عامل اصلی تاسیس شرکت بین المللی اسلامی مدیریت ریسک نقدینگی (ILM) در نوامبر سال ۲۰۱۰ می‌باشد. شرکت بین المللی اسلامی مدیریت نقدینگی، اوراق صکوک با کیفیت بالا، که در جهان قابل مبادله بوده و منجر به ایجاد همگرایی منطقه ای و جهانی در بازارهای اسلامی پول و سرمایه می گردد را منتشر خواهد کرد.

این محدودیت ها عبارتند از ناکافی بودن ابزارهای منطبق بر احکام شریعت فقدان بازار پول فعال برای این ابزارها کمبود سازوکارهای منطبق با احکام شریعت به منظور کاهش ریسک نقدینگی کمبود ابزارهای در اختیار مقامات نظارتی به منظور فراهم سازی حمایت های نقدینگی در شرایط عادی و بحرانی بازار مجاز نبودن مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی از فعالیت در بازار آزاد به منظور تحقق اهداف سیاست های پولی و غیره

بوده اند ولی کاهش نقدینگی و اعتبار در بازارهای مالی جهانی تعداد زیادی از مؤسسات مالی از جمله مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی را نیز تحت تأثیر قرار داد. به دلیل این که مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی در بسیاری از کشورها سهم بازار روبه رشدی را به خود اختصاص داده اند و با توجه به اهمیت بالقوه آنها برای ثبات و سلامت سیستمی کل نظام مالی، نیاز به چهارچوب محکم مدیریت ریسک نقدینگی در مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی موضوعی است که هنوز نیاز بیشتری به بررسی دارد این پدیده منجر به رشد ارتباط سیستمی مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی و تعامل فزاینده آنها با سایر مؤسسات مالی مهم در کشورها شده است.

با توجه به اهمیت این موضوع شورای سیاست گذاری هیات خدمات مالی سلامی در پانزدهمین جلسه خود در کوالالامپور تشکیل کارگروهی به منظور ایجاد رهنمودی در خصوص مدیریت ریسک نقدینگی برای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی را که از این پس به طور اختصار رهنمود نامیده میشود مصوب نمود. هدف این رهنمود فراهم آوردن اصول راهنمایی برای مؤسسات در خصوص حوزه های کلیدی مدیریت ریسک نقدینگی آنها بوده است. همچنین این رهنمود ارزیابی مقامات نظارتی از کفایت چهارچوب مدیریت ریسک نقدینگی مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی و سطوح نقدینگی در حوزه نظارتی آنها را تسهیل می نماید.

این رهنمود در تلاش است تا با در نظر گرفتن ویژگیهای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی با لحاظ بهترین روشها و شیوه عمل موجود و جدید بین المللی به منظور مدیریت پایدار ریسک نقدینگی نظارت و پایش آن توسط مقامات نظارتی مجموعه ای از اصول را ارایه نماید این سند شامل ۲۳ اصل راهنما پیرامون مدیریت ریسک نقدینگی برای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی به استثنای مؤسسات بیمه اسلامی (تکافل) و پروژه های سرمایه گذاری تجمعی اسلامی میباشد. این سند، علاوه بر تبیین رهنمودهایی در خصوص ابعاد احتیاطی مدیریت ریسک نقدینگی برای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی اصول مهم و اساسی مدیریت ریسک نقدینگی موثر در صنعت خدمات مالی اسلامی را عنوان مینماید.

۲-۱- دامنه و کاربرد استاندارد مدیریت ریسک نقدینگی

هدف اولیه این رهنمود ارایه اصول راهنما برای مؤسسات بانکی ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی میباشد. این مؤسسات شامل بانکهای تجاری کاملاً اسلامی شرکتها بانکهای سرمایه گذاری اسلامی بانکهای اسلامی زیر مجموعه بانک های متعارف بانکهای اسلامی که به عنوان شعبه بخش و یا واحدی از بانک های سنتی فعالیت میکنند که از این بعد بخش اسلامی نامیده میشود و سایر مؤسسات تعیین شده توسط مقامات نظارتی با فعالیتهای شرعی مرتبط با نقل و انتقال وجوه می شود. البته دایره شمول استاندارد مذکور صرفاً محدود به موارد فوق الاشاره نمی باشد. مقامات نظارتی رهنمود مدیریت ریسک نقدینگی را متناسب با اندازه و پیچیدگی مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی در بازارها به کار خواهند گرفت. همچنین اصل تناسب در خصوص اندازه صنعت بانکداری اسلامی در کشورهای مرتبط با آن نیز مصداق دارد. رهنمود مدیریت ریسک نقدینگی هم راستا با اهداف هیات خدمات مالی اسلامی به منظور تحقق اهداف زیر تهیه و تدوین شده است:

الف ترویج و توسعه صنعت خدمات مالی اسلامی مبتنی بر رویه های احتیاطی و شفاف از طریق معرفی و توصیه استانداردهای جدید یا پذیرش استانداردهای بین المللی فعلی منطبق با احکام شریعت

ب ارایه رهنمودهایی برای نظارت مؤثر و تدوین مقررات مرتبط با مؤسسات ارایه دهنده محصولات خدمات مالی اسلامی و ترویج معیارهایی برای شناسایی اندازه گیری مدیریت و افشاء ریسک صنعت خدمات مالی اسلامی در نتیجه این رهنمود به دنبال ایجاد مقررات جدیدی نمیشود ولی در تلاش است تا استانداردهای شناخته شده بین المللی موجود و بهترین روشها و شیوه عمل مدیریت

۵۴ IFSB بخش اسلامی را به صورت قسمتی از مؤسسات مالی سنتی تعریف می نماید که ممکن است به عنوان شعبه واحد یا بخشی از یک مؤسسه مالی سنتی، مدیریت وجوه حساب های سرمایه گذاری و همچنین تامین مالی و سرمایه گذاری منطبق با احکام شریعت را بر عهده داشته باشد. بنابراین این بخش به طور بالقوه چنان چه وجوه خلق شده را در دارایی های منطبق با احکام شریعت سرمایه گذاری نماید یک واحد مستقل و واحد شرایط محسوب می شود.

مقامات نظارتی می توانند حسب صلاحدید خود بکارگیری این رهنمود را به سایر مؤسسات مالی که توسط مقامات نظارتی تحت عنوان بانک طبقه بندی نشده اند و لیکن همانند بانک ها منطبق با احکام شریعت مبادرت به نقل و انتقال وجود می نمایند نیز تعمیم دهند. انواع مؤسسات مالی توسعه ای که در کشورهای مختلف فعالیت می کنند، از این قبیل می باشند. ریسک نقدینگی را با لحاظ ویژگیهای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی تکمیل و اجرایی نماید.

هیات خدمات مالی اسلامی از تلاشهای بین المللی در خصوص بازنگری مقررات در سطح گسترده تری از جمله حوزه های مرتبط با مقررات کفایت سرمایه و ریسک نقدینگی آگاه بوده و از این اقدام تقدیر مینماید این رهنمود مطالب متعددی را که مرتبط با مدیریت ریسک نقدینگی بوده و بسیاری از آنها پس از بحرانهای مالی تجدید نظر شده اند و توسط کمیته نظارت بانکی بال کمیته ناظران بانکی اروپا و کمیسیون های سازمان اوراق بهادار بین المللی منتشر شده اند را تکمیل مینماید قابل توجه است که اقدامات اولیه انجام شده در این زمینه توسط کمیته نظارت بانکی بال به منظور توسعه دو استاندارد نقدینگی

بین المللی به عنوان بخشی از یک بسته مقرراتی یک گام مهم محسوب می شود. هیأت خدمات مالی اسلامی در تلاش است تا برای مؤسسات مالی ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی یادداشت راهنمای جداگانه ای در خصوص ابزارهای کمی اندازه گیری و پایش ریسک نقدینگی با لحاظ اقدامات انجام شده در صنعت بانکداری و سایر فعالیتهای جهانی از قبیل استانداردهای نقدینگی بال 111 فراهم نماید.

هیأت خدمات مالی اسلامی آگاه است که شیوه های خاص مدیریت ریسک مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی ممکن است با توجه به ماهیت گستره فعالیت اندازه و محصولات و محصولاتی که توسط مؤسسات ارایه میگردد و شرایط مقرراتی مؤسسات متفاوت باشد. از زمان بحرانهای مالی برخی از مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی چهارچوب مدیریت ریسک نقدینگی مؤسسات خود را بهبود بخشیده اند با این وجود انتظار کمیته ناظران بانکی اروپا به عنوان یک گروه مشاوره ای نظارت بانکی در اتحادیه اروپا توسط مقامات بانکی اروپا از اول ژانویه ۲۰۱۱ تشکیل شده است.

اولین استاندارد نقدینگی نسبت پوشش نقدینگی" نامیده می شود که هدف آن ارتقای انعطاف پذیری مشخصه های ریسک نقدینگی بانک ها در کوتاه مدت، از طریق اطمینان از وجود منابع کافی یا قابلیت نقد شوندگی بالا برای گذراندن یک سناریوی بحرانی شدید طی یک دوره یک ماهه می باشد. استاندارد دوم که نسبت خالص تامین مالی پایدار « است ساختار باثباتی را برای سررسید دارایی ها و بدهی ها طی دوره یک ساله ارایه می نماید. بر اساس نظر کمیته نظارت بانکی بال، نسبت های پوشش نقدینگی و «نسبت خالص تامین مالی پایدار» به ترتیب از اوایل ژانویه ۲۰۱۵ و ژانویه ۲۰۱۸ اجرایی خواهند شد. بررسی انجام شده توسط هیأت خدمات مالی اسلامی همزمان با تهیه و تنظیم این دستور العمل نشان می دهد که بیش از ۶۰ درصد مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی طی سه سال گذشته تغییراتی در راهبرد مدیریت ریسک نقدینگی خود اعمال نموده اند که شامل متنوع سازی منابع تامین مالی مشارکت فعال تر مدیران اجرایی بازنگری در حدود ریسک مبادلات بین بانکی افزایش سیر نقدینگی و غیره می باشد..

می رود که مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی بر اساس این رهنمود ارزیابی کاملی از شیوه های مدیریت ریسک نقدینگی خود به عمل آورند و در صورت نیاز نسبت به اعمال تغییرات و یا اصلاحاتی در جهت بهبود روشهای خود اقدام نمایند. همچنین انتظار میرود که مقامات نظارتی و مقرراتی نیز در صورت نیاز قوانین و مقررات و دستورالعملهای موجود در رابطه با مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی را بر اساس اصول تعیین شده در این رهنمود مورد بررسی و بازنگری قرار دهند.

همچنین مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی باید تشخیص دهند که ریسک نقدینگی و مدیریت دارایی بدهی مؤسسه همانند سایر حوزه های مدیریت ریسک با سیستم های مدیریت ریسک و آزمون بحران کل مؤسسه یکپارچه باشد. برای این منظور انتظار میرود که مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی شیوه های پیشرفته مدیریت داده را که قابلیت ارایه بینش صحیحی از ریسک به مدیریت ارشد و واحدهای تجاری مختلف در سراسر مؤسسه را دارد به کار گیرند. همچنین به عنوان بخشی از چهارچوب مدیریت ریسک مؤسسه همزمان با ارایه به موقع گزارش برای ذی نفعان مختلف باید تعامل و رابطه ریسک نقدینگی با انواع ریسکها توسط مؤسسه پایش گردد. علاوه کارکنان مرتبط در بخشهای مختلف تجاری که امکان ایجاد ریسک نقدینگی برای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی را دارند باید از تأثیر تصمیمات خود بر وضعیت نقدینگی مؤسسات مطلع باشند.

۱-۳- برنامه زمانی

۱۰ انتظار میرود مقامات نظارتی با استفاده از این رهنمود و با در نظر گرفتن زمان کافی برای لحاظ مفاد آن در رهنمودها و مقررات نظارتی ملی مؤسسات مالی اسلامی و همچنین اعمال آن در شیوه های نظارت و پایش مؤسسات مالی ارایه کننده خدمات مالی اسلامی از سال ۲۰۱۳ نسبت به پیاده سازی و به کارگیری این اصول در حوزه های مختلف اقدام نمایند به کارگیری این اصول باید با لحاظ انطباق با احکام شریعت و در چهارچوب قانون و مقررات محل فعالیت مؤسسه اجرا شود کاربرد این اصول باید

متناسب با ماهیت اندازه و پیچیدگی حوزه های مختلف مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی باشد.

۱-۴- انتشارات پیشین و اقدامات اولیه هیأت خدمات مالی اسلامی

IFSB-1 (اصول راهنمای مدیریت ریسک برای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی) ، منتشر شده در دسامبر ۲۰۰۵ مجموعه ای از رهنمودها و بهترین شیوه های عمل برای پیاده سازی مدیریت مؤثر ریسک را در مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی ارایه می نماید. این استاندارد ریسک نقدینگی را به عنوان یکی از شش ریسک مهمی که مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی با آن روبرو هستند دانسته و دو اصل را در این خصوص به طور اجمالی توضیح داده است. این مجموعه همچنین شامل اصولی برای مقامات نظارتی است تا به این ترتیب اطمینان حاصل نمایند که مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی از سیاستها نظامها و کنترلهای نقدینگی مناسب به منظور مدیریت ریسکهای نقدینگی برخوردارند به طور همزمان این مجموعه بر نقش مقامات نظارتی در ارایه تسهیلات به عنوان آخرین مرجع وام دهنده (LOLR) به مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی بر اساس مبانی منطبق با احکام شریعت تأکید دارد.

۱۳ هیأت خدمات مالی اسلامی در همکاری با بانک توسعه اسلامی (IDB) و مؤسسه آموزش و تحقیق اسلامی (IRTI) مطالبی تحت عنوان توسعه صنعت خدمات مالی اسلامی راهبردها و چهارچوب ده ساله را که از این پس چهارچوب" نامیده می شود در ماه مه ۲۰۰۷ منتشر نمود. هدف این چهارچوب کمک به مقامات نظارتی ملی در طراحی اقداماتی برای توسعه مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی و همگرایی و یکپارچه سازی این اقدامات با سیاستهای ملی توسعه ای بخش مالی آنها بوده است. این چهارچوب که به طور جداگانه ای موضوعات مرتبط با بانکها، مؤسسات مالی غیربانکی مؤسسات مالی کوچک مؤسسات بیمه اسلامی بازارهای سرمایه اسلامی و طراحی ساختارهای مالی اسلامی را بیان میکند یادآوری مینماید که بخش بانکداری اسلامی سریعاً نیازمند ابزارهای منطبق با احکام شریعت به منظور مواجهه با برخی نیازهای ضروری از قبیل تامین وجوه در کوتاه مدت مدیریت نقدینگی و عدم تطابق سررسید دارایی ها و بدهیها مدیریت

ریسک مالی و پوشش ریسک نقل و انتقال منابع با بهای رقابتی و مدیریت ترازنامه از طریق تبدیل به اوراق بهادار نمودن دارایی ها می باشد. این چهارچوب پیشنهاد مینماید که مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی به منظور معرفی ابزارهای جدید منطبق با احکام شریعت باید به میزان بیشتری در فعالیتهای تحقیق و توسعه سرمایه گذاری نمایند. همچنین این چهارچوب طرح کلی نیاز به توسعه بازارهای پولی اسلامی با عملکرد مطلوب را ارایه میدهد این چهارچوب به منظور عملیات پولی بانکهای مرکزی مقامات پولی و مدیریت نقدینگی مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی تکرار اقدامات موفق بازارهای سرمایه متعارف در تبدیل به اوراق بهادار نمودن داراییها به منظور ایجاد ابزارهای قابل خرید و فروش جدید و ابزارهای مالی اسلامی کوتاه مدت با قابلیت نقد شوندگی را به منظور عملیات بازار پولی بانکهای مرکزی و مقامات پولی و همچنین مدیریت نقدینگی مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی پیشنهاد می نماید.

۱۳ همچنین در ماه مارس ۲۰۰۸ هیأت خدمات مالی اسلامی یادداشت فنی پیرامون یکی از موضوعات تحت عنوان مطالعه در خصوص تقویت مدیریت ریسک نقدینگی در مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی توسعه بازارهای پول اسلامی یادداشت فنی شماره یک را منتشر نمود یادداشت فنی شماره یک مباحث کلیدی در تقویت مدیریت ریسک نقدینگی مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی را در نظام بانکداری دوگانه اسلامی و متعارف شناسایی و مطرح میکند این مباحث شامل شیوه های بانکهای مرکزی در اجرای عملیات پولی با مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی و اقدامات بانک مرکزی در حمایت از نقدینگی بازار پولی مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی و بانکهای متعارف میباشد. همچنین یادداشت فنی شماره یک برخی از حوزه های مهم و حساس در توسعه را مطرح نموده و یک راهبرد جامع با هدف توسعه بازارهای اوراق بهادار دولتی و بازار پولی اسلامی به عنوان مبنایی برای توسعه بیشتر بازارهای مالی اسلامی را پیشنهاد میدهد.

۱۴ در اکتبر ۲۰۰۸ بانک توسعه اسلامی برای بررسی عوامل کلیدی تأمین مالی اسلامی کارگروه ویژه ای مرکب از هیأت خدمات مالی اسلامی بانک توسعه اسلامی و مؤسسه

م

آموزش و تحقیقات اسلامی با موضوع تأمین مالی اسلامی و ثبات مالی جهانی و با هدف کمک به پایداری و انعطاف پذیری تأمین مالی اسلامی و بازنگری در پیشرفت مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی در مواجهه با چالشهای موجود در فضای جهانی فعلی تشکیل داد. این کارگروه گزارشی پیرامون تأمین مالی اسلامی و ثبات مالی جهانی در آوریل ۲۰۱۰ تهیه نمود که طی آن هشت عامل اصلی برای تقویت بیشتر مبانی نظام مالی اسلامی را توصیه و عنوان نموده است. در این گزارش سه عامل اصلی در میان این عوامل مشخص شده است که با توسعه استانداردهای احتیاطی و چهارچوب های نظارتی در مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی در ارتباط است و موضوعات مدیریت ریسک نقدینگی را مطرح مینماید این سه عامل عبارتند از:

توسعه استانداردهای جامع میان بخشی و احتیاطی و همچنین چهار چوب نظارتی که بانکداری اسلامی بیمه اسلامی و بازار سرمایه را با لحاظ ویژگی های مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی در برگیرد.

افزایش و ارتقای انعطاف پذیری و ثبات مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی از طریق توسعه زیر ساختهای ملی و بین المللی نقدینگی که امکانات سیاست پولی و عملیات بازار پولی را شامل میشود؛ و

تقویت مکانیزم مربوط به شبکه ایمن مالی از قبیل تسهیلات آخرین مرجع وام دهنده و مکانیزم های تأمین مالی فوری و بیمه سپرده ها که همه این مکانیزم ها باید منطبق با اصول شریعت باشد.

۱۵ - در ماه مارس ۲۰۰۹ هیأت خدمات مالی اسلامی کارگروه عالی رتبه ای با موضوع مدیریت نقدینگی تشکیل داد فعالیت این کارگروه عالی رتبه بر اساس یکی از توصیه های کلیدی ارایه شده در یادداشت فنی شماره یک تحت عنوان تجربیاتی که کشورها باید مدنظر قرار دهند و برنامه ای عملیاتی برای بکارگیری راهبرد توسعه بازار پول در کشورهایی که باید توسعه یابند استوار است. یکی از موضوعات تعیین شده در این

رهنمود مدیریت ریسک نقدینگی برای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی
خصوص عدم وجود داراییهای قابل تبدیل به اوراق بهادار به میزان کافی برای تعیین

ز

دقیق موضوعاتی که مدیریت موثر نقدینگی توسط مؤسسات ارایه کننده خدمات مالی
اسلامی را محدود مینماید تشخیص داده شده است.

۱۶ شرکت بین المللی مدیریت نقدینگی اسلامی تلاش خواهد نمود تا اهداف زیر را محقق
نماید:

الف: تسهیل مدیریت نقدینگی بین کشوری میان مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی از طریق در دسترس قرار دادن ابزارهای منطبق با احکام شریعت مختلف به منظور تأمین نیازهای نقدینگی مختلف مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی؛ ب تقویت همکاریهای منطقه ای و بین المللی به منظور ایجاد زیر ساخت نقدینگی مستحکم در سطوح بین المللی و منطقه ای

شرکت بین المللی مدیریت نقدینگی اسلامی داراییها و اموال منطبق با احکام شریعت را از اعضای خود دریافت خواهد نمود و منبعی را به منظور کمک و تسهیل انتشار صکوک یا دیگر ابزارهای مالی منطبق با احکام شریعت که خود تسهیل کننده مدیریت نقدینگی توسط مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی میباشد را ایجاد می نماید و بازارهای داخلی و خارجی پول که در حال فعالیت میباشند را نیز تقویت می کند.

بخش دوم ریسک نقدینگی و الزامات مورد نیاز برای مدیریت مؤثر آن در مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی

۲-۱- ریسک نقدینگی و مدیریت ریسک نقدینگی

۱۷ ریسک نقدینگی ضرر و زیان بالقوه مؤسسات ارایه کننده خدمات مالی اسلامی به دلیل عدم توانایی آنها در ایفای تعهدات

یا تأمین منابع مالی به منظور افزایش دارایی ها می باشد که بدون تحمل هزینه ها و زبان غیر قابل قبول سررسید می شوند. ریسک نقدینگی را می توان به دو دسته اصلی ریسک نقدینگی تأمین مالی و ریسک نقدینگی بازار طبقه بندی نمود. ریسک نقدینگی تأمین مالی زمانی ایجاد میشود که مؤسسات ارایه کننده خدمات مالی اسلامی نتوانند نیازهای مورد انتظار و غیر منتظره جاری و آتی و وثایق مورد نیاز را بدون تحت تأثیر قرار گرفتن فعالیتهای روزانه یا شرایط مالی خود ایفا نمایند ریسک نقدینگی بازار ریسکی است که مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی به دلیل عمق ناکافی یا اختلال موجود در بازار به آسانی قادر به حذف و خنثی سازی یک وضعیت موجود خرید یا فروش با قیمت بازار نمی باشند.

۱۸ ریسک نقدینگی میتواند از ریسک تأمین مالی ریسک بازار یا سایر عواملی که مرتبط با ترکیب این دو نوع ریسک و تغییر در رفتارهای سیستمی و نهادی باشد، ناشی شود. مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی ممکن است به دلیل برداشت غیر منتظره وجوه و یا انتقال پیش بینی نشده منابع مالی توسط صاحبان حسابهای سرمایه گذاری و سپرده گذاران بنا به دلایل مختلفی چون کاهش رتبه اعتباری ریسک تجاری منتقل شده، ریسک عدم تطبیق با احکام شریعت و یا ریسک شهرت با ریسک تأمین مالی مواجه گردند. در سمت داراییها مؤسسات مالی ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی ممکن است به دلیل مسایل و مشکلات تأمین مالی و سرمایه گذاری خود و مشکلاتی از قبیل کاهش ارزش در داراییهای قابل معامله نگهداری شده برای فروش یا در دفاتر بانکی فقدان بازارهای نقد شونده برای فروش صکوک و یا دیگر ابزارهای نگهداری شده منطبق با شریعت کاهش در ارزش داراییهای مالی اسلامی به دلیل تغییر در وضعیت مشتریان

و برداشتهای نقدی کلان به موجب توافقات خطوط اعتباری تعهد شده با محدودیت نقدینگی روبرو شوند مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی ممکن است به دلیل مشکلات سیستم های اطلاعاتی و عملیاتی طرفهای تجاری خود یا به دلیل مشکلاتی در نظام های پرداخت و تسویه که منجر به تأخیر در پرداخت یا عدم پرداخت بدهی می گردد با ریسک نقدینگی مضاعف مواجه شوند.

۱۹ این رهنمود با در نظر گرفتن ارتباط قوی میان ریسک نقدینگی تأمین مالی و نقدینگی بازار دیدگاههای متفاوتی را در خصوص ریسکهای مزبور و میزان وابستگی آنها با یکدیگر در مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی ارایه مینماید. این رهنمود همچنین نقش مقامات نظارتی را در ایجاد و استقرار چهارچوبهای لازم و تکمیل آنها با استفاده از رهنمودهای مقرراتی به منظور افزایش نقدینگی بازار برای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی با جزئیات کامل تشریح مینماید به منظور جریان کمبود نقدینگی مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی میتوانند دارایی های خود را در بازارهای پولی اسلامی به فروش برسانند به این ترتیب ریسک نقدینگی تأمین مالی از طریق تأمین وجوه نقد از محل فروش داراییها کاهش می یابد عمق ناکافی بازار به دلیل تعداد ناکافی فعالان و نیز حجم و مقادیر ناکافی ابزارها در بازار ایجاد وجوه نقد از محل فروش داراییها را برای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی دشوار می نماید که این امر ریسک نقدینگی تأمین مالی را افزایش میدهد در شرایط بحرانی و خامت اوضاع نقدینگی بازار ممکن است نقد شوندگی نوع خاصی از ابزارها یا دامنه ی وسیعی از دارایی ها را در بازار تحت تأثیر قرار دهد.

۲۰ سایر ریسکهای مرتبط با مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی قبل از وقوع ورشکستگی به بحران نقدینگی منتهی میشود چنان چه جریان نقدی ورودی مؤسسات مالی ارایه کننده خدمات مالی اسلامی از محل حسابهای سرمایه گذاری جدید و سپرده ها تأمین مالی مجدد و فروش داراییها و انتقال وجوه جدید، نتواند تعهدات جریان نقدی خروجی همچون ذخایر نقدی اجباری برداشت از حساب های سپرده و سرمایه گذاری هزینه های عملیاتی و پرداخت به بستانکاران را پوشش دهد، ممکن است

مؤسسات مالی ارایه کننده خدمات مالی اسلامی ورشکست شوند. از منظر ریسک نقدینگی تأمین مالی دسترسی به دو منبع اصلی ایجاد وجوه که بانکهای متعارف به آن دسترسی دارند برای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی میسر نمی باشد. مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی نمیتوانند وامهای مبتنی بر بهره از بازارهای بین بانکی و دیگر منابع دریافت کنند و همچنین در بیشتر کشورها نمی توانند بدهی خود را به مبلغی غیر از بهای اسمی آن واگذار نمایند. علاوه بر این مشکلات، مسأله کمبود و عدم دسترسی به اوراق بهادار منطبق بر احکام شریعت در بسیاری از کشورها وجود دارد که مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی را مجبور به نگهداری میزان بیشتری از وجوه نقد و داراییهای نقد غیر درآمدزا در قیاس با مؤسسات غیر اسلامی می نماید. این عوامل عملکرد و قابلیت رقابتی مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی را در مقایسه با مؤسسات مالی غیر اسلامی در حوزه ها و بخشهای مختلف تحت تأثیر قرار میدهد.

۲-۲- عوامل ضروری مدیریت موثر ریسک نقدینگی در صنعت خدمات مالی اسلامی

۲۱ واژه زیر ساخت های نقدینگی به مجموعه ای از ترتیبات عملیاتی و سازمانی کلیدی اطلاق میگردد که میتواند در هر جایی فضای مساعدی را به منظور مدیریت نقدینگی مؤسسات مالی در شرایط عادی و بحرانی ایجاد کرده و همچنین پشتیبانی نقدینگی بازار در کل سیستم را فراهم سازد. اجزای زیر ساختهای نقدینگی متوازن به طور وسیعی به مؤسسه یا نهاد مربوطه بستگی دارد ممکن است عوامل تشکیل دهنده این زیر ساخت در حیطه اختیارات مقامات نظارتی باشد یا این وجود مقامات نظارتی باید پیامدهای منفی واقعی و بالقوه ناشی از عدم فراهم سازی فضای مساعد برای مدیریت نقدینگی اثربخش و رقابتی مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی را به اطلاع مقامات دولتی و مؤسسات برسانند تا از ثبات و سلامت صنعت خدمات مالی اسلامی و همچنین کل بخش مالی اطمینان حاصل نمایند. همچنین مقامات نظارتی میتوانند با فراهم نمودن پشتیبانیهای فنی ضروری و مشارکت در ارایه راه حلهای دقیق به صنعت خدمات مالی اسلامی با مقامات دولتی و نهادهای مربوطه در ارتباط باشند.

۲۲ وجود زیرساختهای مستحکم مدیریت نقدینگی برای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی به عنوان یک عامل اساسی توسعه بازارهای مالی اسلامی و ثبات کل نظام مالی بیش از پیش مد نظر قرار میگیرد زیر ساختهای نقدینگی برای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی از اجزاء زیر تشکیل شده است

نظام قوانین تجاری مشتمل بر قوانین اوراق بهادار بازار سرمایه اتحادیه ها بدهی دولتی قراردادهای، ورشکستگی و اصلاح ترکیب دارایی ها

نظارت احتیاطی کلان مناسب به منظور پایش اثرات بالقوه شوکهای کلان اقتصادی بر سلامت مالی و عنداللزوم اصلاح سیاستهای کلان و مالی

نظام پرداخت و تسویه کارا و ایمن

نظام افشای اطلاعات به موقع و مربوط به ذینفعان مختلف مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی از قبیل صاحبان حسابهای سرمایه گذاری به منظور تضمین شفافیت و نظم مؤثر بازار

چهارچوب گسترده حاکم بر مبادلات مالی اسلامی مشتمل بر وجود حاکمیت مناسب به منظور اطمینان از تطبیق با اصول و قوانین شریعت

بازار پول اسلامی با کارکرد مناسب و تعداد کافی ابزارهای منطبق با احکام شریعت فعالان و روشهای انجام مبادلات سازوکار طراحی شده با دقت مناسب به منظور تأمین امنیت سیستمی شبکه امنیت عمومی؛

دسترسی به ابزارهای سیاست پولی و سازوکارهای منطبق با اصول و قوانین شریعت

بازار اوراق بهادار و ارز فعال و به خوبی مدیریت شده برای ابزارهای منطبق با شریعت دولت و شرکت ها؛

چهارچوبی برای مدیریت ناتوانی مالی اعسار مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی و مقررات حقوق و تعهدات مرتبط به منظور بهبود تأمین مالی مؤسسات و اشخاص طرف مبادله همچون سرمایه گذاران تأمین کنندگان مالی ذینفعان و سپرده گذاران

دسترسی به مبنای مناسب اسلامی برای معامله و قیمت گذاری محصولات مالی ارایه شده توسط مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی بر اساس روشهای مختلف تأمین مالی و سرمایه گذاری منطبق با احکام شریعت

به کارگیری استانداردهای بین المللی حسابداری و حسابرسی به گونه ای که اطلاعات افشا شده به وسیله مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی از ویژگی هایی چون صحت قابلیت اطمینان قابلیت مقایسه و به موقع بودن برخوردار باشند؛ و

دسترسی به مؤسسات اعتبار سنجی خارجی مستقل و سایر واسطه گران اطلاعاتی از قبیل مشاوران سرمایه گذاری شرکتهای تحقیقاتی سرمایه گذاری شرکت های خصوصی اعتبار سنجی روزنامه نگاران مالی و به منظور تسهیل افشای مؤثر و ارتقای نظم بازار

مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی همانند دیگر همتایان بین المللی خود بانک های متعارف با قبول حسابهای سپرده کوتاه مدت و سرمایه گذاری و اعطای تسهیلات میان مدت و بلند مدت با انتقال زمان سررسیدها سروکار دارند. فرایند انتقال سررسید برخی از ریسکها همچون ریسک نقدینگی را در مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی ایجاد مینماید

عموماً ریسکهای اصلی که مؤسسات و نهادهای مالی غیر اسلامی با آنها مواجه هستند با استفاده از ابزارهای ذیل مدیریت می گردد

ابزارهای پوشش و انتقال ریسک؛

بازارهای مالی که توسط سایر طرفهای تجاری موقعیتهای متعدد تأمین نقدینگی را با سررسیدهای مطلوب و مورد نظر فراهم می کند؛

سامانه های نظام پرداخت و تسویه که شرایط مناسبی را برای تسویه و عملیاتی نمودن پرداختها میان مؤسسات مالی فراهم مینماید؛

همان طور که قبلاً نیز اشاره شد صنعت خدمات مالی اسلامی با برخی نقایص و ایراداتی در خصوص اجزای مختلف زیر ساختهای نقدینگی در مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی روبه رو میباشد. در بسیاری از کشورها کمبود یا عدم

دسترسی به زیر ساختهای حمایت نقدینگی از قبیل فعالان بازار ابزارهای منطبق با احکام شریعت

بازار بین بانکی بازار پول و بازار ثانویه وجود دارد. همچنین ممکن است شرایطی برای حصول اطمینان از اثر بخشی تسهیلات آخرین مرجع وام دهنده و بیمه سپرده ها منطبق با احکام شریعت وجود نداشته باشد. بعلاوه عموماً نظامهایی کارا و مناسب برای شرایط ناتوانی مالی مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی وجود ندارد.

۲۲ دسترسی به عناصر زیر ساختهای نقدینگی در سطح کشور که در پاراگراف ۲۲ توضیح داده شده است نه تنها سطح جدی تری از فعالیتهای را برای مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی فراهم مینماید یعنی آنها را سالم تر و رقابتی تر نموده و

در فضایی هماهنگ با قوانین و مقررات بین المللی قرار میدهد بلکه راه های همکاری بین المللی و توسعه مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی را تقویت می نماید. همچنین به مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی کمک میکند تا هزینه های واسطه گری پولی خود را کاهش داده سطح نقدینگی خود را در نظام بانکی افزایش دهند سودآوری خود را از طریق

حذف موانع موجود برای مدیریت مؤثر ریسک نقدینگی و بکارگیری وجوه نقد بازارها بهبود بخشند. از دیدگاه ثبات احتیاطی کلان این زیر ساختهای ضروری توانایی مؤسسات ارایه کننده خدمات مالی اسلامی را در مواجهه با تعهدات جریان نقدی

منتظره و یا غیر منتظره افزایش خواهد داد. بنابراین احتمال کسری های نقدینگی و سرایت آن به طور سیستمی در بازارهای مالی را کاهش می دهد.

۳-۲- خلاصه مدیریتی رهنمود

اصول کلی

اصل ۱ مؤسسه ارایه کننده خدمات مالی اسلامی باید به منظور حفظ نقدینگی کافی برای تأمین احتیاجات نقدی روزانه خود و پوشش انحرافات پیش بینی شده و پیش بینی نشده از فعالیتهای عادی مؤسسه طی یک دوره منطقی از چهارچوبی جامع و دقیق برای مدیریت ریسک نقدینگی همگرا با فرایندهای ریسک مؤسسه برخوردار باشد. مؤسسه ارایه کننده خدمات مالی

اسلامی باید به منظور شناسایی اندازه گیری پایش گزارش دهی و کنترل ریسک نقدینگی بر اساس مقررات اصول ابزارها و بازارهای منطبق با احکام شریعت دارای فرایندهای حاکمیتی مناسب مشتمل بر نظارت هیأت مدیره و مدیریت ارشد باشد.

مقامات نظارتی باید دارای فرایندی دقیق به منظور ارزیابی وضعیت و چهارچوب مدیریت ریسک نقدینگی مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی و الزام آنها به اقدامات اصلاحی فوری برای شرایط کمبود نقدینگی باشند.

اصول راهنمای مربوط به مؤسسات مالی ارایه کننده خدمات مالی اسلامی

اصل ۲ هیأت مدیره مسئولیت غایی و نهایی تعیین سطوح و حد قابل پذیرش ریسک نقدینگی و چهارچوب مدیریت ریسک نقدینگی مؤسسه ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی را بر عهده دارد. بنابراین دامنه نوسانات ریسک نقدینگی متناسب با توانایی مؤسسه ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی در تأمین منابع کافی منطبق با شریعت به صورت نقدینگی برای کاهش ریسک نقدینگی باید توسط هیأت مدیره تعیین گردد. متناسب با تعیین دامنه قابل پذیرش نوسانات ریسک نقدینگی هیأت مدیره باید سیاست های مهم و راهبردهای مدیریت ریسک نقدینگی را هر چند یک بار، بررسی تصویب و اعمال نماید. این موضوع باید با در نظر گرفتن الگوی تجاری ساختارهای قانونی خطوط کلیدی و مهم تجارت پیچیدگی ها و شرایط و فضای مقرراتی و کلان اقتصادی مؤسسه ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی انجام پذیرد.

ساختار حاکمیتی و نقش مدیریت ارشد

اصل ۳ ساختار حاکمیتی مؤسسه ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی باید وظایف و اختیارات مدیران ارشد هیأت نظارت بر شریعت و همچنین واحدهای مختلف تجاری و عملیاتی مؤسسه از قبیل اداره مدیریت ریسک را با تفکیک مناسب وظایف عملیاتی و نظارتی تعیین نماید مدیریت ارشد مؤسسه ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی مسئولیت اجرای راهبردها و سیاستهای مدیریت ریسک نقدینگی مصوب هیأت مدیره را به صورت یکپارچه و هماهنگ بر عهده دارد؛ به گونه ای که اطمینان حاصل نماید، نقدینگی مؤسسه به صورت منظم و به هنگام و به شکل مؤثر مدیریت شده و همچنین از اجرای سیاست ها و فرایندهای مناسب برای محدود نمودن و کنترل عوامل اصلی ایجاد کننده ریسک نقدینگی مطمئن شود. شناخت ریسک نقدینگی

اصل : مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی باید قادر باشند که تمام منابع ریسک اولیه و ریسک ثانویه ایجاد کننده ریسک نقدینگی در مؤسسه اعم از غیر سیستماتیک بازاری یا بین المللی را شناسایی نماید مؤسسات ارایه دهنده خدمات مالی اسلامی باید قادر باشند ویژگیهای رفتاری و قراردادی صاحبان حساب های سرمایه گذاری صاحبان حسابهای جاری و سایر تأمین کنندگان وجو

